

ระดับการคัดสรร

ตำบล

1. ชื่ออาหาร

ชื่อหลัก : ส้มโอบ้านแท่น

ชื่ออื่นๆ เช่น ชื่อภาษาถิ่น (ถ้ามี):

2. แหล่ง

ชุมชน อำเภอ บ้านแท่น ตำบล บ้านแท่น

3. ประเภทอาหาร

3.1 หมวดหมู่ อื่นๆ : ผลไม้

3.2 ลักษณะ อื่น ๆ (ระบุโอกาสที่รับประทาน/ทำ)

เป็นผลไม้มีรสชาตหวานอมเปรี้ยว เป็นส้มโอที่มีรสชาติดี ผลใหญ่ เป็นที่รู้จักและยอมรับของคนในจังหวัดชัยภูมิ

4. ความเป็นมา (ภูมิหลัง/ความเชื่อ) /อัตลักษณ์ (ที่โดดเด่น) /ความสำคัญและคุณค่าทางสังคมและทางจิตใจที่มีในวิถีการดำเนินชีวิตของชุมชน นั้นๆ

ความเป็นมา (ภูมิหลัง/ความเชื่อ)

ผู้ริเริ่มทำสวนส้มโอ เป็นคนแรกของตำบลบ้านแท่น อำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ คือนายบุญมี นามวงศ์ ซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่บ้านหนองผักหลอดหมู่ที่ ๙ อาชีพหลักของนายบุญมี คือการทำนาเป็นอาชีพที่สืบทอดมาจากบรรพบุรุษ การทำนาของชาวบ้านในพื้นที่ตำบลบ้านแท่นนั้นเป็นไปตามธรรมชาติและความสะดวกสบายที่เคยประพฤติปฏิบัติกันมานานแต่ดั้งเดิม คืออาศัยฟ้าฝนและแรงงานในครัวเรือนไม่มีเทคโนโลยีที่ทันสมัย ขาดการปรับปรุงดิน นิยมปลูกพืชเชิงเดี่ยวขาดการวางแผนการผลิตและการตลาดที่ดี ดังนั้น การทำนาจึงประสบปัญหา มาโดยตลอด บางครั้งถึงกับขาดทุนและเป็นหนี้สะสมพอกพูนมาเรื่อยๆ

นอกจากการทำนาแล้วนายบุญมี นามวงศ์ ยังรับภาระในการดูแลสวนมะม่วง ให้กับญาติปี ๒๕๓๐ จึงได้มีโอกาสได้ไปขายมะม่วงกับญาติที่ ตลาดมหานาค กรุงเทพมหานคร การเข้ากรุงเทพฯ มาขายมะม่วงในครั้งนี้ทำให้นายบุญมี ได้พบเห็นและมีโอกาสเรียนรู้การทำสวนส้มโอจากพ่อค้า แม่ค้า ที่นำส้มโอมาขาย สิ่งที่น่าสนใจของนายบุญมี คือราคาขายของส้มโอดีกว่าราคาขายของมะม่วง เมื่อเปรียบเทียบดูแล้วพบว่าราคาขายของส้มโอสูงกว่าราคาขายมะม่วงอยู่มาก ทำให้นึกถึงตนเองที่มีที่ดินทำกิน และมีน้ำเพียงพอที่จะทำสวนส้มโอได้ อีกทั้งตอนที่อยู่หมู่บ้านนั้น ได้เคยเห็นพ่อค้าต่างถิ่นนำส้มโอมาแลกพริก แลกข้าว ที่หมู่บ้าน จึงเกิดแนวคิดที่จะปลูกส้มโอ เพราะปลูกส้มโอใช้น้ำน้อยกว่าการทำนา และมองเห็นช่องทางว่าพอที่จะขายได้เนื่องจากคนในท้องถิ่นนิยมบริโภค เมื่อกลับมาถึงบ้าน จึงตัดสินใจปรับพื้นที่นา จำนวน ๑๘ ไร่ มาเป็นสวนส้มโอ โดยทำร่องน้ำในแปลงปลูกและนำกิ่งส้มโอ (พันธุ์ทองดี) มาจากเขตอำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม เริ่มปลูกในเดือน มีนาคม ๒๕๓๐ จนออกดอก ออกผล มาเป็นส้มโอบ้านแท่น รสชาติดี เป็นที่ยอมรับของนักท่องเที่ยว เป็นส้มโอบ้านแท่นขึ้นชื่อของจังหวัดชัยภูมิ

อัตลักษณ์ (ที่โดดเด่น)

ส้มโอบ้านแทน มีรสชาติหวาน อร่อย เป็นที่ยอมรับของนักท่องเที่ยว ทั้งของชาวจังหวัดชัยภูมิและจังหวัดใกล้เคียง รวมทั้งชาวต่างชาติ ที่มียอดสั่งซื้อส้มโอบ้านแทนเป็นจำนวนมาก

ความสำคัญและคุณค่าทางสังคมและทางจิตใจที่มีในวิถีการดำเนินชีวิตของชุมชน นั้นๆ

ความสำคัญและคุณค่าทางสังคมและทางจิตใจที่มีในวิถีการดำเนินชีวิตของคนในชุมชน

ส้มโอบ้านแทน มีรสชาติดี หวาน อร่อย สร้างอาชีพ เกิดความภาคภูมิใจของคนบ้านแทน จังหวัดชัยภูมิ และสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชน ระบบเศรษฐกิจ การเงินหมุนเวียนดีขึ้น เป็นที่ยอมรับของนักท่องเที่ยวว่าส้มโอบ้านแทนมีรสชาติดี

5. องค์ประกอบของอาหาร (สูตร)

วิธีการปลูกส้มโอ

๑. ฤดูปลูกที่เหมาะสมคือ ในช่วงต้นฤดูฝน
๒. ขุดหลุมปลูกให้มีขนาดกว้างและลึกประมาณ ๕๐ เซนติเมตร
๓. ผสมดิน ปุ๋ยคอก และปุ๋ยร็อคฟอสเฟตเข้าด้วยกันในหลุมให้สูงประมาณ ๒ ใน ๓ ของหลุม
๔. วางถุงต้นกล้าส้มโอในหลุม โดยให้ระดับของดินในถุงต้นกล้าสูงกว่าระดับดินปากหลุมเล็กน้อย
๕. ใช้มิดที่คมกรีดถุงจากก้นถุงขึ้นมาถึงปากถุงทั้ง ๒ ด้าน คือด้านซ้าย และขวา
๖. เมื่อกรีดถุงแล้วให้ดึงพลาสติกออก โดยระวังอย่าให้ดินแตก
๗. กลบดินที่เหลือในหลุม อย่างกลบดินให้สูงถึงรอยเสียบยอดหรือ รอยทาบ
๘. กดดินบริเวณโคนต้นให้แน่น
๙. ปักไม้หลักและผูกเชือกยึด เพื่อป้องกันลมพัดโยก
๑๐. หาววัสดุคลุมดินบริเวณโคนต้น เช่น ฟางข้าว หญ้าแห้ง
๑๑. รดน้ำให้โชก
๑๒. ทำร่มเงา เพื่อช่วยพรางแสงแดด

วิธีการดูแลรักษา

ช่วงที่ปลูกส้มโอใหม่ๆ ต้องให้น้ำสม่ำเสมอจนกว่าต้นส้มโอจะตั้งตัวได้ เมื่อส้มโอเจริญเติบโตดีแล้วก็ให้น้ำเป็นครั้งคราว โดยสังเกตดูจากความชื้นในดินระวังอย่าให้กระทบกระเทือนราก หรือเกิดบาดแผลที่โคนต้น ควรพรวนดินเพื่อให้ดินโปร่ง ให้โดยปุ๋ยรอบๆ รัศมีทรงพุ่มโดยในช่วงอายุ ๑-๓ ปี ใส่ปุ๋ยคอกผสมกับปุ๋ยเคมี โดยใส่อัตราครึ่งหนึ่งของอายุของส้มโอทุกๆ ปี

6. วิธีการ ประกอบอาหาร (บรรยายพร้อมแนบภาพนิ่งเป็นไฟล์นามสกุล JPEG หรือ TIFF ไม่น้อยกว่า 10 ภาพ ที่แสดงให้เห็นถึงรูปแบบดั้งเดิมและรูปแบบที่ปรับเปลี่ยนยุค และภาพเคลื่อนไหว ลงแผ่นซีดี/วีซีดี จำนวน 1 แผ่น)

บรรยาย รูปแบบ วิธีการ แบบดั้งเดิม

(แนบภาพนิ่งเป็นไฟล์นามสกุล JPEG หรือ TIFF ไม่น้อยกว่า ๑๐ ภาพ ที่แสดงให้เห็นถึงรูปแบบดั้งเดิม และภาพเคลื่อนไหว ลงแผ่นซีดี/วีซีดี)

ต้นส้มโอในสวนของชาวอำเภอบ้านแพ้ว

แปลง ระยะห่างของการปลูกส้มโอแต่ละต้น เพื่อให้ต้นส้มโอได้เจริญเติบโตได้เต็มที่ และสามารถออกผลได้คุณภาพดี

แปลงที่ปลูกส้มโอ ระยะห่างของการปลูกส้มโอแต่ละต้น เพื่อให้ต้นส้มโอได้เจริญเติบโตได้เต็มที่ และสามารถออกผลได้คุณภาพดี

บรรยาย รูปแบบ วิธีการ แบบปรับเปลี่ยนยุค(ถ้ามี)

(แนบภาพนิ่งเป็นไฟล์นามสกุล JPEG หรือ TIFF ไม่น้อยกว่า ๑๐ ภาพ ที่แสดงให้เห็นถึงรูปแบบที่ปรับเปลี่ยนยุค และภาพเคลื่อนไหว ลงแผ่นซีดี/วีซีดี)

ในการปลูกส้มโอของบ้านแท่น มีการเดินสายน้ำหยด ให้กับ ต้นส้มโอ เพื่อต้นส้มโอจะได้รับน้ำอย่างสม่ำเสมอ ผลดก ลูกสวย รสชาติดี

ส้มโอบ้านแท่น มีการขายแบบขายหน้าร้าน และขายส่งออก ต่างประเทศ จึงมีการพัฒนาทำสติ๊กเกอร์ติดลูกส้มโอ เพื่อ ความน่าเชื่อถือ ว่าเป็นส้มโอบ้านแท่นของแท้

การคัดแยกส้มโอ เพื่อเตรียมส่งออกขายไปยังหน้าร้านหรือ รอให้ผู้ค้ามารับเพื่อส่งออกไปยังต่างประเทศ

ส้มโอบ้านแทนได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก จึงได้พัฒนา
กล่องบรรจุภัณฑ์ที่สวยงาม ให้เหมาะกับการซื้อเป็นของฝาก

ส้มโอที่ทำการคัดแยกขนาด และห่อผ้า เพื่อรอให้ผู้ค้า
ส่งออกมารับ

เนื้อส้มโอบ้านแทน สีสวย พุสวย น้ำเต็ม รสชาติดี

undefined

7. การสร้างงานและรายได้

7.1 มีความสามารถในการผลิตเชิงปริมาณ พร้อมแสดง สถิติและจำหน่ายในโอกาสต่างๆ
มี
(ระบุเหตุผล)

มีการสร้างรายได้ให้กับชุมชนอย่างมาก เกิดอาชีพในระดับชุมชนเป็นพื้นที่กว้างและสร้างรายได้ และสร้างชื่อเสียงให้กับชุมชน เป็นที่ยอมรับจากต่างชาติ มีการส่งผลิตภัณฑ์ออกไปขายยังต่างประเทศ ทำให้เกิดรายได้มากในการส่งออกขายต่างประเทศ และมีความสามารถในการผลิตเชิงปริมาณ พร้อมที่จะจัดแสดง พร้อมสถิติวิธีการและจัดจำหน่ายในโอกาสต่างๆ ได้

7.2 การสร้างงานและรายได้ (ต่อครอบครัว/ชุมชน)
มี 000000 บาท/เดือน

8. ชื่อ – สกุล ผู้ประกอบการหรือกลุ่มผู้ประกอบการ

ชื่อ – สกุล ผู้ประกอบการหรือกลุ่มผู้ประกอบการ

นายบุญมี นามวงศ์

ชื่อ และที่อยู่ของร้านจำหน่ายอาหาร

สวนส้มโอพรหมประทาน

ที่อยู่ติดต่อได้สะดวก

บ้านเลขที่ ๖๐ บ้านหนองผักหลอด หมู่ที่ ๙ ตำบลบ้านแท่น อำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ

โทรศัพท์ 082-7499785 โทรสาร

E-mail

9. รางวัล/เกียรติคุณที่ได้รับ (ระบุชื่อรางวัล/เกียรติคุณที่ได้รับ หน่วยงานที่มอบ ปีที่ได้รับ)

รางวัล/เกียรติคุณที่ได้รับ มีดังนี้

๑. ได้รับรางวัลการประกวดส้มโอทองคำ ปี ๒๕๔๐ จากหน่วยงาน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๒. ได้รับใบรับรองคุณภาพส้มโอปลอดภัยจากหน่วยงาน กรมส่งเสริมการเกษตร
๓. ได้รับเลือกให้เป็นเกษตรกรก้าวหน้า จากหน่วยงานกรมส่งเสริมการเกษตร

10. ผู้เรียบเรียงข้อมูล/ ผู้บันทึกข้อมูล/ รายชื่อคณะกรรมการคัดสรรรากวัฒนธรรม ผู้รับรองความถูกต้อง
ของข้อมูล

ผู้เรียบเรียงข้อมูล นางสาวพรพรรณ จันทะเก

ตำแหน่ง นักวิชาการวัฒนธรรมปฏิบัติการ

วัน/เดือน/ปี ที่เรียบเรียงข้อมูล วันที่ - เดือน - ปี พ.ศ. 2557

ผู้บันทึกข้อมูล นางสาวพรพรรณ จันทะเก

ตำแหน่ง นักวิชาการวัฒนธรรมปฏิบัติการ

รายชื่อคณะกรรมการคัดสรรรากวัฒนธรรม ผู้รับรองความถูกต้องของข้อมูล

1.

ตำแหน่ง

2.

ตำแหน่ง

3.

ตำแหน่ง

ผู้ตรวจสอบและอนุมัติ

ตำแหน่ง วัฒนธรรมจังหวัด

วัน/เดือน/ปี ที่อนุมัติ วันที่ - เดือน - ปี พ.ศ. 25